

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеноЈ ПРЕВЕНТИВНОЈ АКТИВНОСТИ
"Возило након зимских услова 2014"

АМС РС и ауто мото друштва у сарадњи са Министарством унутрашњих послова Републике Српске и Министарством саобраћаја и веза Републике Српске у периоду од 14. априла 2014. године до 30. априла 2014. године организовали су и реализовали превентивну активност под називом "Возило након зимских услова".

Моторно возило је технички систем, који док је у погону ствара повећану опасност по околину поготово уколико се неопрезно користи и недовољно брижљиво одржава. Услед коришћења возила у зимском периоду и утицаја атмосферских прилика јављају се разна оштећења на коловозу, те самим тим возила трпе већа оптерећења и оштећења доњег трапа у току зимске сезоне. Долази до стварања ударних рупа на коловозу. Само одржавање коловоза у току зиме, које подразумејива чишћење снијега и леда, те посипање соли и пијеска, доводи до оштећења на одређеним системима возила који су изложени утицају тих средстава. Прије свега долази до оштећења на кочионом и управљачком систему. Контрола техничке исправности моторних возила у току експлоатације је препозната у АМС РС, чијом реализацијом АМС РС има за циљ да се на бази прегледа и контроле моторних возила утврди стварно стање неисправности на моторним возилима, које директно или индиректно угрожавају безбједност саобраћаја.

Контрола техничке исправности моторних возила вршена је на покретном техничком прегледу АМС РС, који је постављан на локацијама уз магистралне и регионалне правце у РС. Полигон је заправо специјално возило које је опремљено свом опремом потребном за квалитетно вршење техничког прегледа. Све је реализовано уз помоћ саобраћајне полиције МУП-а РС, која је била лоцирана на пунктовима и контролисала и усмјеравала возаче на технички преглед. Техничку исправност возила контролисало је стручно особље АМС РС, тј. водитељ станице ТП, контролор техничке исправности возила, и механичари АМД-а. Ауто-мото савез РС је поред техничког прегледа на појединим пунктовима вршио испитивање техничке исправности амортизера, на специјалном уређају за испитивање амортизера, који је такође мобилан и могуће га је користити на отвореним пунктовима.

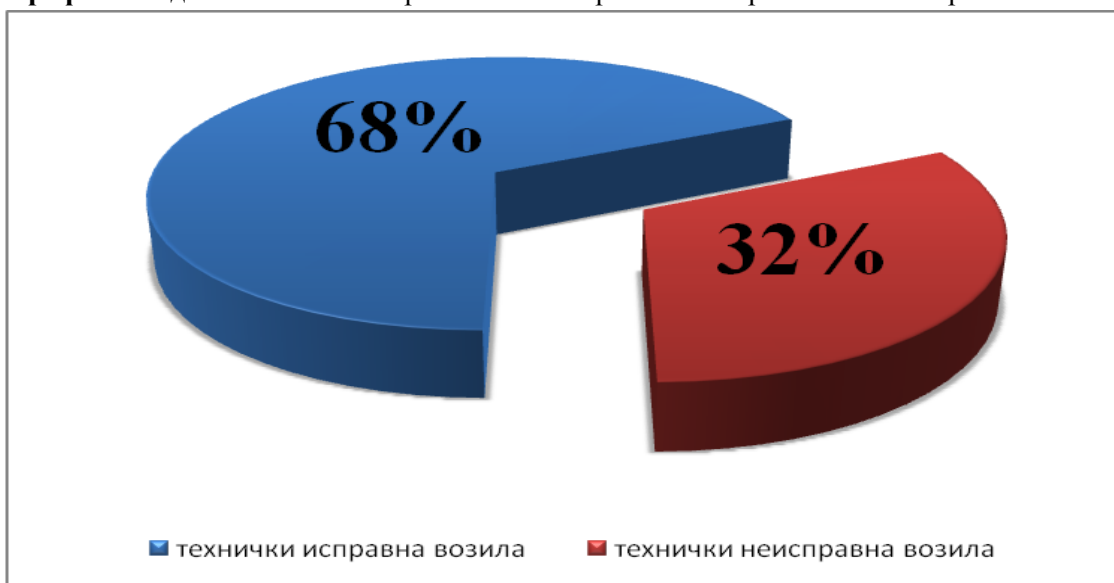
Акција је проведена на подручју Републике Српске на укупно пет локација, уз сарадњу са локалним Ауто-мото друштвима и њихову подршку. Планирано је да се активност спроведе на десет локација, међутим због лоших временских услова и немогућности рада на отвореном на пет локација је отказана активност.

На покретном техничком полигону извршена је контрола техничке исправности на узорку од **93** путничка моторна возила. Потребно је нагласити да узорак контролисаних

возила није репрезентативан, тј. да адекватно не приказује цјелокупно стање техничке исправности моторних возила на путевима Републике Српске.

Просјечна старост контролисаних моторних возила износи 16,8 година. Од укупно прегледаних 93 возила 63 возила је било технички исправно, док је код 30 моторних возила утврђена неисправност појединих елемената и уређаја.

График 1. Однос технички исправних и неисправних контролисаних моторних возила

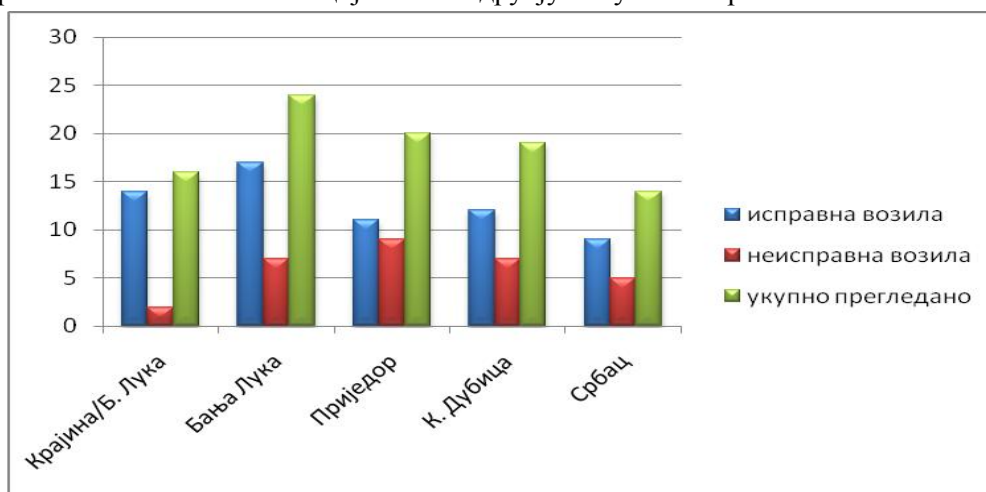
Табела 1. Приказ контролисаних моторних возила и стању техничке исправности по локацијама на подручју Републике Српске

рбр	град	исправна возила	неисправна возила	укупно прегледано
1.	Крајина/Б. Лука	14	2	16
2.	Бања Лука	17	7	24
3.	Приједор	11	9	20
4.	К. Дубица	12	7	19
5.	Србац	9	5	14
		63	30	93

Слика 1. и слика 2. Покретни технички преглед на терену

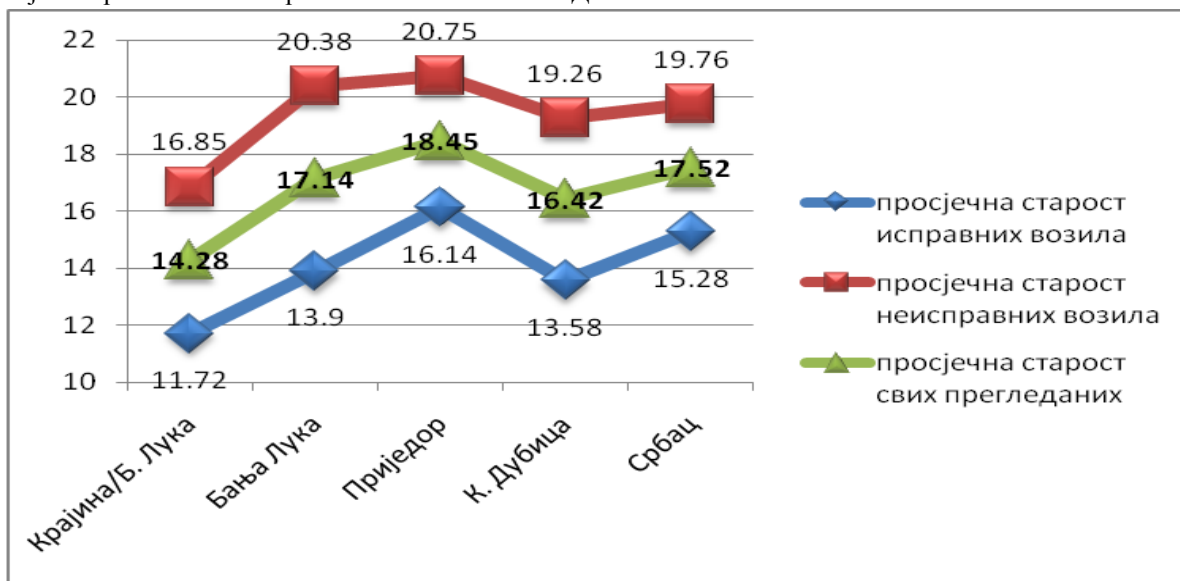
График 2. Приказ укупног броја исправних/неисправних моторних возила у односу на укупан број контролисаних возила по локацијама на подручју Републике Српске

Табела 2. Приказ просјечне старости исправних и неисправних моторних возила по локацијама на подручју Републике Српске

рбр	Град	просјечна старост исправних возила	просјечна старост неисправних возила	просјечна старост свих прегледаних
1.	Крајина/Б. Лука	11,72	16,85	14,28
2.	Бања Лука	13,9	20,38	17,14
3.	Приједор	16,14	20,75	18,45
4.	К. Дубица	13,58	19,26	16,42
5.	Србац	15,28	19,76	17,52
		14,12	19,4	16,76

График 3. Приказ укупног броја просјечне старости исправних/неисправних моторних возила у односу на просјек старости свих контролисаних возила по АД

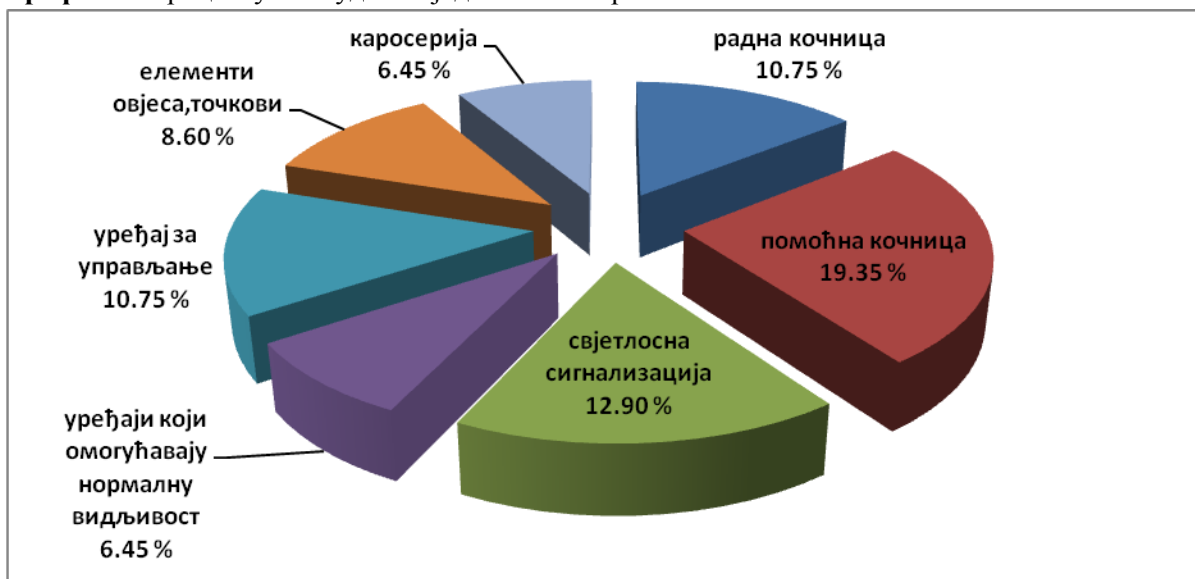

У односу на укупан број контролисаних моторних возила **10** возила је имало неисправну радну кочницу што чини **10,75 %**, док је **18** возила имало неисправну паркирну кочницу што чини **19,35 %** од укупног броја испитаних возила. Неисправност уређаја за кочење као активног елемента безбједности возила често доводи до настајања саобраћајне незгоде. Код **12 (12,90 %)** испитаних возила утврђена је неисправност уређаја за освјетљавање и свјетлосну сигнализацију, док је код **10 (10,75 %)** возила утврђена неисправност на управљачком механизму. На елементима овјеса и точковима стање није билоо задовољавајуће код **8** возила (**8,60 %**), а лоше стање каросерије је утврђено на **6** испитаних возила или **6,45 %** од броја укупно прегледаних. Поред ових уређаја контролисано је и стање уређаја који омогућавају нормалну видљивост (вјетробранско стакло и друге стаклене површине). Утврђена су оштећења вјетробранског стакла на **6** возила или **6,45 %** од броја укупно прегледаних.

Табела 3. Број возила са утврђеним појединим неисправностима

контролисани уређаји	кочioni систем (радна кочница)	кочioni систем (помoћна кочница)	уређаји за освјетљавање и свјетлосна сигнализација	уређаји који омогућавају нормалну видљивост	уређај за управљање	елементи овјеса, точкови	каросерија
број возила	10	18	12	6	10	8	3

График 4. Процентуални удио појединих неисправности на испитаним возилима

Са графика 4. може се видјети да међу неисправностима моторних возила предњаче неисправности на кочионом систему, затим систему за освјетљавање и свјетлосну сигнализацију, те на уређају за управљање итд. Из свега овога се може закључити да највише неисправности је утврђено на активним елементима безбједности возила, што посебно забрињава јер сама њихова неисправност умногоме доприноси настајању саобраћајних незгода. У поређењу са резултатима акције из 2013. године може се рећи да су резултати нешто бољи те да има благо побољшање у појединим сегментима.

Поред техничке исправности возила вршена је и провјера исправности амортизера на возилима. Ауто мото савез РС је набавио уређај за испитивање амортизера, који представљају значајан елемент стабилности возила и безбједније вожње. На уређају за амортизере у оквиру ове активности је прегледано укупно **70** возила и добијени су следећи резултати:

- код **31** возила (**44,29 %**) утврђено је да су сви амортизери у добром стању те да није потребна замјена;
- код **13** возила (**18,57 %**) утврђено је да је бар један амортизер истрошен **око 50 %**, те да је потребна замјена у скорије вријеме;
- код **26** возила (**37,14 %**) утврђено је да је истрошеност бар једног амортизера **преко 70 %**, те да је замјена тих амортизера **ОБАВЕЗНА**.

Битно је рећи и да је од технички исправних возила која су прегледана и на уређају за амортизере и на техничком прегледу, код **41** возила које је задовољило на техничком прегледу, **14** возила (**34,14 %**) је имало неисправан бар један амортизер, те самим тим

техничку неисправност. Станице техничких прегледа по закону нису обавезне да врше контролу исправности амортизера.

Поред истрошености амортизера, неисправношћу се такође сматра и када разлика између амортизера на истој осовини износи више од 25 процената, што је такође уврштено у наведене податке.

Потребно је напоменути да је у случају неисправности једног амортизера, ипак потребно промјенити оба амортизера на истој осовини, како би силе које дјелују на оба точка биле једнаке.

Слика 3. и слика 4. Покретни технички преглед и уређај за испитивање амортизера

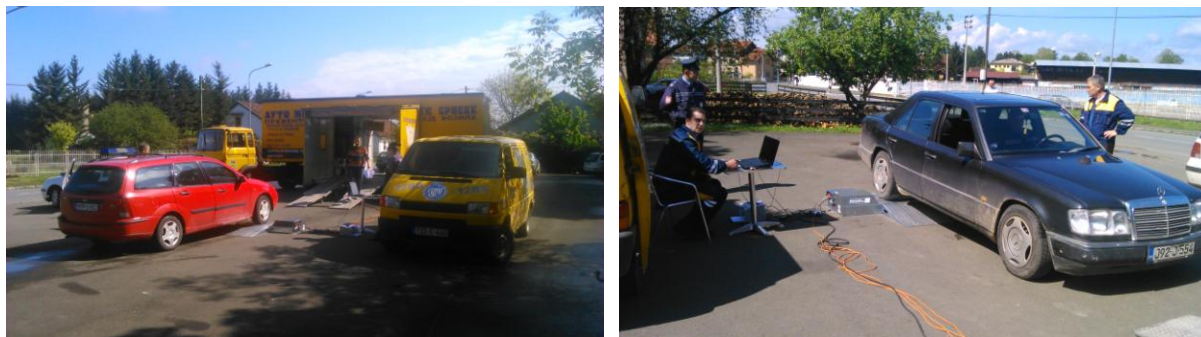
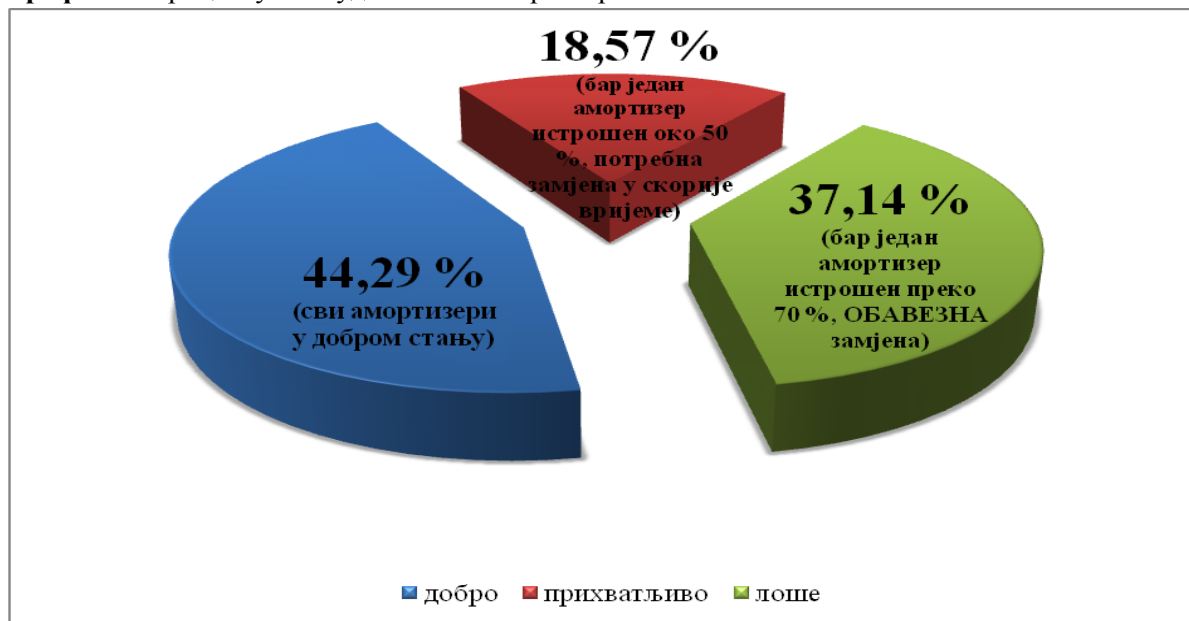

График 5. Процентуални удио стања амортизера на испитаним возилима

Стање на путевима Републике Српске у погледу техничке исправности возила је и даље неповољно и забрињавајуће.

Извјештај о проведеној акцији "Возило након зимских услова", АМС РС ће прослиједити свим институцијама и организацијама саобраћајног система у РС које се баве

саобраћајном безбједности и које могу својим активностима и предузимањем разних мјера допринијети повећању техничке исправности возила на путевима Републике Српске, а самим тим и повећању нивоа безбједности саобраћаја.

СЛУЖБА ПРЕВЕНТИВЕ И ОБРАЗОВАЊА АМС РС

Бања Лука, мај 2014. године